

רבי יהושע בן לוי שאל לרשב"ל מהו ליקח בתים מן העכו"ם. א"ל אימת ר' שאל בשבת ותני בשבת מותר. כיצד הוא עושה מראה לו כיסין של דינרין והעכו"ם חותם ומעלה לארכיים שכן מצאנו שלא נכבשה יריחו אלא בשבת דכתיב [יהושע ו ג] כה תעשה ששת ימים. וכתיב [שם ד] וביום השביעי תסובו את העיר שבע פעמים וכתיב [דברים כ כ] עד רדתה אפילו בשבת

ב. רמב"ם | תרומות פרק א

ג. הארצות שכבש דוד חוץ לארץ כנען כגון ארם נהרים וארם צובה ואחלב וכיוצא בהן אף על פי שמלך ישראל הוא ועל פי בית דין הגדול הוא עושה אינו כמלך אלא כדבר ולא כחוצה לארץ לכל דבר כגון בבל ומצרים, אלא יצאו מכלל חוצה לארץ ולהיותן כמלך לא הגיעו, ומפני מה ירדו ממעלת א"י מפני שכבש אותם קודם שיכבוש כל א"י אלא נשאר בה משבעה עממים, ואילו תפס כל ארץ כנען לגבולותיה ואח"כ כבש ארצות אחרות היה כיבושו כולו כא"י לכל דבר, והארצות שכבש דוד הן הנקראין סוריא.

ג. רדב"ז | שם

[ג] הארצות שכיבש דוד וכו'. משמע מהכא שאם נכבשה כל א"י ואח"כ הלך מלך ישראל על פי ב"ד וכבש מקומות אף על פי שאינן מן הארץ שנתנה לאברהם אבינו יש להן קדושה כשאר א"י ולבי מהסס בה דדילמא דוקא לענין שנוהג בה תרומות ומעשרות מן התורה אבל לענין קדושת א"י ממש לא וצ"ע:

ד. רמב"ם | סנהדרין פרק ד

ו. אין סומכין זקנים בחוצה לארץ ואף על פי שאלו הסומכין נסמכו בארץ ישראל, אפילו היו הסומכין בארץ והנסמך חוצה לארץ אין סומכין, ואין צריך לומר אם היו הסומכין בחוצה לארץ והנסמכין בארץ, היו שניהם בארץ סומכין אותו אף על פי שאינו עם הסומכים במקום אחד, אלא שולחין לו או כותבין לו שהוא סמוך ונותנין לו רשות לדון דיני קנסות הואיל ושניהם בארץ, וכל ארץ ישראל שהחזיקו בה עולי מצרים ראויה לסמיכה.

ה. רדב"ז | שם

[ו] אין סומכין זקנים בח"ל וכו'. פ"ק אמר ריב"ל אין סמיכה בח"ל ומסיק עלה פשיטא סומכין בח"ל ונסמכין בארץ הא אמרינן דלא אלא סומכין ונסמכין בח"ל מאי ומסיק דלא ומוינה אתה למד שאם היו שניהם בארץ אף על פי שלא היו במקום אחד דומיא דארץ וח"ל שפיר דמי ושולחים וממנים אותו כאשר כתב רבינו:

וכל א"י וכו'. אף על פי שלא החזיקו בה עולי בבל אף על גב דאינה כא"י לענין תרומות ומעשרות ולקצת דברים לענין מינוי סמוכים הכל הוא א"י וכן לענין הדר בא"י ולענין הנקבר בה ולשאר קדושת ארץ ישראל דינם שוה וכבר האריך בזה בעל ספר כפתור ופרח ע"ש:

מצוות ישוב

ארץ ישראל

ו. רמב"ם | מלכים פרק ה

י. גדולי החכמים היו מנשקין על תחומי ארץ ישראל ומנשקין אבניה ומתגלגלין על עפרה, וכן הוא אומר כי רצו עבדיך את אבניה ואת עפרה יחוננו.

יא. אמרו חכמים כל השוכן בארץ ישראל עונותיו מחולין, שנאמר ובל יאמר שכן חליתי העם היושב בה נשוא עון, אפילו הלך בה ארבע אמות זוכה לחיי העולם הבא, וכן הקבור בה נתכפר לו, וכאילו המקום שהוא בו מזבח כפרה, שנאמר וכפר אדמתו עמו, ובפורענות הוא אומר על אדמה טמאה תמות, ואינו דומה קולטתו מחיים לקולטתו אחר מותו, ואעפ"כ גדולי החכמים היו מוליכים מתייהם לשם, צא ולמד מיעקב אבינו ויוסף הצדיק.

יב. לעולם ידור אדם בארץ ישראל אפילו בעיר שרובה עכו"ם ואל ידור בחוצה לארץ ואפילו בעיר שרובה ישראל, שכל היוצא לחוצה לארץ כאילו עובד ע"ז, שנאמר כי גרשוני היום מהסתפח בנחלת ה' לאמר לך עבוד אלהים אחרים, ובפורעניות הוא אומר ואל אדמת ישראל לא יבאו, כשם שאסור לצאת מהארץ לחוצה לארץ כך אסור לצאת מבבל לשאר הארצות, שנאמר בבלה יובאו ושמה יהיו.

ז. תוספות | כתובות דף קי:

הוא אומר לעלות כו' - אינו נוהג בזמן הזה דאיכא סכנת דרכים והיה אומר רבינו חיים דעכשיו אינו מלוה לדור צא"י כי יש כמנה מנאות התלויות בצרף וכמה עונשין דאין אלו יכולין ליזרזר בהם ולעמוד עליהם.

ח. תוספות | גיטין דף ב. בא"ד ואשקלון כדרום

ועכו אף על גב דכבשוהו עולי צל כדלמור צסוף כחוצות (דף קיב). רבי אבא הוה מנשק כיפי דעכו וצפרק מי שחזו (לקמן דף עו:): פריך לנימנרא דעכו לאו מארץ ישראל הוה הא כי הוה מפערי רבן מהדדי צעכו הוה מפערי מהדדי לפי שאסור ללאת מארץ ישראל לחולה לארץ אמר ר"ת דלא קשה מידי דעכו היתה חליה בצרף וחליה צחול כדמוכח צירושלמי והכא מיירי צאותו דז שצחולה לארץ

וכי תימא התינה אשקלון אבל עכו ודאי מכבוש שני היתה וכדאמרינן בשלהי כתובות (ק"ב א') ר' אבא מנשק כיפי דעכו אלמא בקדושתה היתה, ואם לא כבשוה לא היתה קדושה דהא קיימא לן דקדושה ראשונה שקדש יהושע קדשה לשעתה ולא קדשה לעתיד לבוא, ויש לפרש דמשום הא לא איריא, דאפשר דלא כבשוה ואף על פי שבטלה קדושתה חובת הארץ לא בטלה, דאי לא תימא הכי למ"ד (יבמות פ"ב ב' עיין שם) דקדושה ראשונה ושניה ושלישית יש להן דקדושה שניה קדשה לשעתה ולא קדשה לעתיד לבא, עכשיו שהארץ חרבה מי איכא למ"ד [דכיון] דאינה קדושה דחיבתה נמי בטלה האי ודאי אינו נראה, ואף על פי שיש לחלק ולומר שעכשיו שהכל חרבה אף על פי שבטלה קדושתה חובתה לא בטלה, אבל בכבוש שני כיון דמקצת הארץ כבושה והיא קדושה מה שלא כיבשו שאינו קדוש בטל נמי חובתו שאינו חביב אלא הקדוש, אבל עכשיו בעוונותינו שאינה קדושה כלל ליכא למימר דחיבת כל הארץ בטלה ואכתי במקומה עומדת, אף על פי שיש לומר כן אין נראה שיהא חילוק בזה.

י. רמב"ן | שכחת העשין, מצוה ד'

ואומר אני כי המצוה שהחכמים מפליגין בה והיא דירת ארץ ישראל עד שאמרו (ת"כ בהר פ"ה ה"ד וכע"ז כתובו' קי ב, ו"ג, מלכים ספ"ה) שכל היוצא ממנה ודר בחוצה לארץ יהא בעיניך כעובד עבודה זרה שנאמר כי גרשוני היום מהסתפח בנחלת י"י לאמר לך עבוד אלהים אחרים וזולת זה הפלגות גדולות שאמרו בה הכל הוא ממצות עשה הזה שנצטוינו לרשת הארץ ולשבת בה. אם כן היא מצות עשה לדורות מתחייב כל יחיד ממנו ואפילו בזמן גלות כידוע בתלמוד במקומות הרבה. ולשון ספרי (ראה יב כט) מעשה ברבי יהודה בן בתירה ור' מתיה בן חרש ור' חנניה בן אחי ר' יהושע ור' נתן שהיו יוצאין חוצה לארץ והגיעו לפלטיה וזכרו את ארץ ישראל וזקפו את עיניהם וזלגו דמעותיהן וקרעו בגדיהם וקראו המקרא הזה וירשתה וישבת בה ושמרת לעשות אמרו ישיבת ארץ ישראל שקולה כנגד כל המצוות שבתורה:

יא. איכה | פרק ה

(יח) יַעַל הַר צִיּוֹן שִׁשְׁמִים שְׁעוּלִים הִלְכוּ בוֹ: פ (יט) אַתָּה ה' לְעוֹלָם תִּשָּׁב פְּסָאָךְ לְדֹר וָדֹר:
(כ) לְמָה לְנַצַּח תִּשְׁפָּחֲנוּ תַעֲזֹבֵנוּ לְאַרְצָךְ יְמִים: (כא) הֲשִׁיבֵנו ה' אֱלֹהֵינוּ וְנִשְׁוֹבָה תִּדְשׁ יְמִינוּ בְּקִדְשׁ: (כב) כִּי אִם מָאֵס מְאֹסֵנוּ קִצְפָּתְנוּ עָלֵינוּ עַד מָאֵד:

יב. במדבר | פרק יג

(כה) וַיָּשְׁבוּ מִתֵּיבַת הָאָרֶץ מִן־אֶרְבָּעִים יוֹם:

רש"י

(כה) וישבו מתור הארץ מקץ ארבעים יום - והלא ארבע מאות פרסה על ארבע מאות פרסה היא, ומהלך אדם ציוני עשרה פרסאות ליום, הרי מהלך ארבעים יום מן המזרח למערב והם הלכו ארצה ורחצה, אלא שגלי לפי הקדוש צרוך הוא שיגזור עליהם יום לשנה, קצר לפניהם את הדקר:

